

Реферат на тему: "Франческо Петрарка — перший гуманіст Європи"

Франческо Петрарка

РЕФЕРАТ

на тему:

Франческо Петрарка — перший гуманіст Європи

Відродження, чи Ренесанс (від фр. *renaitre* відроджуватися) , одна із самих яскравих епох у розвитку європейської культури, що охоплює майже три сторіччя із середини XIV ст. до перших десятиліть XVII ст.

Для культури Відродження характерно світське сприйняття й осмислення світу, утвердження цінності земного буття, величі розуму і творчих здібностей людини, достоїнства особистості.

Гуманізм (від лат. *humanus* — людський) став ідейною основою культури Відродження. Гуманісти виступили проти диктатури католицької церкви в духовному житті суспільства. Вони критикували метод схоластичної науки, заснований на формальній логіці (діалектиці) , відкидали її догматизм і віру в авторитети, розчищаючи тим самим шлях для вільного розвитку наукової думки.

Зародження ренесансної літератури в другій половині XIV ст. зв'язано з іменами Франческо Петрарки і Джованні Боккаччо. Вони стверджували гуманістичні ідеї достоїнства особистості, зв'язуючи його не з родовитістю, а з доблесними діяннями людини, його волею і правом на насолоду радостями земного життя.

Явище Петрарки величезне. Воно не покривається навіть найвищим визнанням його власних літературних заслуг. Особистість, поет, мислитель, суспільний діяч — у ньому нероздільні. Ось уже більш шістисот років людство шанує великого італійця насамперед за те, що він, мабуть, як ніхто інший, сприяв настанню нової епохи відкриття світу і людини, яка називається Відродженням.

Франческо Петрарка (1304-1374) був першим великим гуманістом, поетом і громадянином, який зумів зрозуміти цілісність передвідроджувальних течій думки й об'єднати їх у поетичному синтезі, який став програмою прийдешніх європейських поколінь. Своєю творчістю він зумів прищепити цим прийдешнім різноплеменним поколінням Західної і Східної Європи свідомість — нехай не завжди чітку — деякої духовної і культурної єдності, добродійності якого позначається й у сучасне наше століття.

Петрарка — родоначальник нової сучасної поезії. Його "Книга пісень" надовго визначила шляхи розвитку європейської лірики, ставши свого роду незаперечним взірцем. Якщо спочатку для сучасників і найближчих послідовників у себе на батьківщині Петрарка був великим реставратором класичної стародавності, провісником нових шляхів у мистецтві і літературі, непогрішним учителем, то,

починаючи з 1501 року, коли стараннями П'єтро Бембо і типографщика Альдо Мануціо Ватиканський кодекс "Книги пісень" ("Canzoniere") був відданий широкої гласності, почалася епоха петраркізму, причому не тільки в поезії, але й в області естетичної і критичної думки. Петраркізм вийшов за межі Італії.

Мало того, Петрарка проторував своїм поетичним спадкоємцям шлях до пізнання задач і сутності поезії, пізнанню морального і цивільного покликання поета.

У виникаючому при читанні Петрарки автопортреті впадає в око риса: потреба в любові. Це і бажання любити і потреба бути коханим. Гранично чітке вираження ця риса знайшла в любові поета до Лаури, головному предмету сонетів і інших віршів, що складають "Книгу пісень" . Любові Петрарки до Лаури присвячена незлічима кількість вчених і белетризованих творів. Лаура — фігура цілком реальна. Любов до неї, як це часто буває в дійсній поезії, сублімована, до кінця життя поета трохи притихла і навряд чи злилася з уявленням про любов райську, ідеальну.

Конкретніше в житті Петрарки любов до домашнього (матері, брата Герардо, племінника Франческо), до численних друзів: Гвідо Сетте, Джакомо Колона, Джованні Боккаччо і багатьох інших. Поза дружбаю, поза любов'ю до ближнього і взагалі до людей Петрарка не мислив собі життя. Це накладало визначений моральний відбиток на все ним написане, залучало до нього, повсюдно робило своїм, улюбленим.

Ще одна риса, яку виділив у собі сам поет, за якої часом (особливо на схилі років) себе бичував: це любов до слави. Не в значенні, однак, простого марнославства. Бажання слави в Петрарки було найтіснішим чином зв'язано з творчим імпульсом. Якраз воно в більшій степені і спонукало Петрарку зайнятися письменством. З роками і ця любов, любов до слави, стала зменшуватися. Досягши слави безприкладної, Петрарка зрозумів, що вона викликає в навколишніх куди більше заздрості, ніж добрих почуттів. У "Листі до нащадків" він зі смутком пише про своє увінчання в Римі, а перед смертю навіть готовий визнати тріумф Часу над Славою.

До безсумнівних земних радостей відносив Петрарка і віру в красу людини і могутність його розуму. До них же він відносив будь-який творчий прояв: будь то в живописі (його судження про Симона Мартіні і Джотто) , у музиці, філософії, поезії і т.д. Але все це таїло і безліч побічних спокус, яких, на думку Петрарки, людині, по слабості її, важко уникнути. Звідси і сумніви в абсолютній цінності земних радощів.

Петрарка був разюче сприйнятливий до усього, що його оточувало. Його цікавило і минуле, і сьогодення, і майбутнє. Разюча і широта його інтересів. Він писав про медицину і про якості, необхідних полководцю, про проблеми виховання і про поширення християнства, про астрологію і про падіння військової дисципліни, про вибір дружини і про те, як краще улаштувати обід.

Петрарка чудово знав античних мислителів, але сам в області чистої філософії не створив нічого оригінального. Критичний же його погляд був чіпкий і точний. Багато цікавого написано ним про практичну мораль.

Цураючись мирської суєти, Петрарка жив інтересами часу, не був далекий і суспільні пристрасті. Так, він був лютим патріотом. Італію він любив до несамовитості.

Її лиха і нестатки були його власними, особистими. Томові безліч підтверджень. Одне з них — славнозвісна канцона "Італія моя" . Заповітним устремлінням його було бачити Італію єдиної і могутньої. Петрарка був переконаний, що тільки Рим може бути центром папства й імперії. Він оплакував поділ Італії, клопотав про повернення папської столиці з Авиньона у Вічне місто, просив імператора Карла IV перенести туди ж центр імперії. У якийсь момент Петрарка покладав надії на те, що об'єднання Італії буде проведено зусиллями Кола ди Риенцо. Найстрашніше для Петрарки — внутрішні розбрати. Скільки зусиль він приклав, щоб зупинити братовбивчу війну між Генуєю і Венецією за торгову перевагу на Чорному й Азовському морях! Однак красномовні його листи до дожів цих патриціанських республік ні до чого не привели.

Петрарка був не тільки патріотом. Турбувало його і цивільний стан людського гуртожитку взагалі. Нещастя й убогість засмучували його, де б вони не случалися.

Але ні суспільні і політичні симпатії, ні приналежність до церковного стану не заважали основному його покликанню вченого і літератора. Петрарка відмінно розумів, що для цього потрібна насамперед особиста воля, незалежність (отут і він міг би викликнути, що "служення муз не терпить суєти") . І треба сказати, що Петрарка вмів домагатися її всюди, де йому доводилося жити. Крім, зрозуміло, Авиньона — цього "нового Вавилона" , — за що він ненавидів його ще й особливо. Саме завдяки такій внутрішній волі — хоча інш раз справа не обходилася без меценатів — Петрарке удалося створити так багато і так повно виразити себе і свій час, хоча багато чого до нас що дійшло залишилося в незавершеному, не до кінця обробленому виді. Але отут уже властивість самого поета: тяга до досконалості змушувала його повертатися до написаного знову і знову. Відомо, наприклад, що до таких ранніх своїх добутоків, як "Африка" і "Життя знаменитих чоловіків" , воно повертався неодноразово і навіть уже напередодні смерті.

Петрарка був не тільки великим письменником, але і великим читачем. Так, добутку античних авторів, що він читав і перечитував з незмінною любов'ю, були для нього не просто цікавими текстами, але носили насамперед відбиток особистості їхніх авторів. Так і для нас добуток Петрарки носять відбиток однієї із самих серцевих і привабливих особистостей минулого.

Літературу Петрарка розумів як художню досконалість, як багатство духовне, як джерело мудрості і внутрішньої рівноваги. В оцінках же часом помилявся. Так, він думав, що його "Тріумфи" по значимості настільки ж перевершують "Канцоньєре" , наскільки "Божественна комедія" перевершує дантовську же "Нове життя" . Ще він помилявся в оцінці своїх латинських творів, до речі говорячи, що кількісно перевершували писане їм по-італійському в п'ятнадцять разів! У сонеті CLXVI Петрарка говорить, що не займався він "дрібницями" (віршами італійською мовою) , "Флоренція знайшла би поета, як Мантуя, як Арунка і Верона" . Флоренція знайшла поета не менше, ніж Вергілій і Катулл, і подарувала його Італії й усьому світу, але саме завдяки цим "дрібницям" .

Звичайно ж, головним добутком Петрарки є його "Книга пісень" , що складає з 317

сонетів, 29 канцон, а також балад, секстин і мадригалів.

Вірші італійською мовою (чи в просторіччі, "вольгаре") Петрарка почав писати змолоду, не додаючи їм серйозного значення. У пору роботи над зборами латинських своїх послань, прозаїчних листів і початком роботи над майбутньою "Книгою пісень" частина своїх італійських віршів Петрарка знищив, про що він повідомляє в одному листі 1350 року.

Список використаної літератури:

1. Абрамсон М. Л. Від Данте до Альберти. М.: "Наука" , 1979.
2. Веселовский А. Н. Петрарка в поетичній сповіді "Canzoniere" . 1304-1904. Спб., 1912.
3. Ревуненкова Н. В. Ренессанское вільнодумство й ідеологія Реформації. М.: "Думка" , 1988
4. Томашевский Н. Росіянин Петрарка. М.: "Правда" , 1984.
5. Енциклопедичний словник юного історика / сост. Елманова Н. С., Савичева Е. М. М: "Прес^-педагогіка-прес" , 1994.